

Migrationsöverdomstolen har i dom den 10 mars 2011 funnit att Migrationsverket inte haft fog för att utvisa familjen till Armenien enbart på grundval av deras etnicitet. (UM 22-10 och UM 173-10)

Familjen hade uppgett att de var etniska armenier födda i Azerbajdzjan men sedan många år bosatta i Ryssland. En person i familjen kunde uppvisa födelsebevis från Azerbajdzjan och ett körkort utfärdat i Ryssland. Övriga familjemedlemmar saknade id-handlingar.

Migrationsverket beslutade att utvisa familjen till Ryssland, Azerbajdzjan och Armenien eftersom det av den uppgivna etniska bakgrunden och tidigare hemvisten samt språkkunskaper inte kunde uteslutas att familjen var medborgare i eller hade rätt att vistas i Azerbajdzjan eller Armenien.

Migrationsdomstolen avslog familjens överklagande. Efter överklagande till Migrationsöverdomstolen beviljades prövningstillstånd.

Migrationsöverdomstolen konstaterade att det inte fanns skäl att ifrågasätta uppgifterna om tidigare bosättning i och anknytning till Azerbajdzjan varför familjens skyddsskäl prövades mot det landet. Familjen bedömdes inte vara skyddsbehövande och domstolen fastställde således utvisning till det landet.

Migrationsöverdomstolen bedömde även om det fanns sådana särskilda skäl som krävs enligt 18 kap. 18 § andra stycket utlänningslagen att ange mer än ett land till vilket familjen skulle utvisas. Domstolen fann inte heller anledning att ifrågasätta bosättning i Ryssland under lång tid och ansåg att det inte var sannolikt att familjen saknat laglig rätt till bosättningen. Domstolen delade underinstansernas bedömning att det saknades behov av skydd och fann även att det fanns särskilda skäl att ange att utvisningen även ska ske till Ryssland.

Vad gäller särskilda skäl att ange ytterligare ett land - Armenien - konstaterade domstolen följande. Enbart den omständigheten att en person talar armeniska innebär inte att hon kan anses vara hemmahörande i Armenien eftersom armeniska talas av etniska armenier i flera länder, däribland i före detta sovjetrepubliker. Migrationsöverdomstolen konstaterar att Migrationsverket inte har vidtagit någon ytterligare utredningsåtgärd för att försöka utreda sökandes eventuella anknytning till Armenien. Att enbart låta etnicitet och modersmål spela en avgörande roll torde enligt Migrationsöverdomstolen inte vara förenligt med utgångspunkten att en avvisning eller utvisning bör ske till ett land till vilken utlänningsen har anknytning. Bristen på utredning beträffande sökandes ursprung - ställt mot hennes egna uppgifter härom - innebär därmed att det inte finns något klart stöd för att hon är hemmahörande i Armenien. Den omständigheten att hon på grund av sin etnicitet kan beviljas armeniskt medborgarskap genom en förenklad procedur innebär inte att hon därigenom kan sägas ha anknytning till Armenien.

Rättsenheten gör bedömningen att den lärdom man kan dra av domen är för det första att utredning om hemvist måste göras noggrant. I de fall sökandes egna uppgifter inte bedöms sannolika bör Migrationsverket vidta ytterligare utredningsåtgärder - t.ex. kunskapskontroller om den/de orter där sökanden bott, mer specifika uppgifter om adresser, skolor, f.d. arbetsgivare, resväg etc. som om möjligt kompletteras med språkanalys. En annan lärdom är att i de fall utvisning ska ske till mer än ett land, måste det finnas ett klart stöd för att personen har en anknytning dit som möjliggör ett mottagande, t.ex. genom ett dubbelt medborgarskap, uppehållstillstånd, tidigare bosättning eller stark familjeanknytning genom exempelvis giftermål. Enbart etnicitet och språk är inte tillräckligt. Slutligen kan man av

målet också dra slutsatsen att möjligheten att anvisa fler än två länder endast kan komma i fråga i undantagsfall.

Situationen i detta rättsfall skiljer sig från de fall där det utifrån utredningen i ärendet bedöms som osannolikt att personen är hemmahörande i det/de land/länder som åberopas och där det inte finns något klart stöd för att personen är hemmahörande i något annat land - även om det finns vissa indikationer som tyder på det. I sådant fall bör utvisning trots allt kunna ske till ett land som utredningen indikerar på är personens hemland även om detta inte - på grund av brist på den sökandes medverkan - går att utreda närmare. I enlighet med denna dom bör dock ytterligare länder inte kunna komma i fråga utan att det finns klart stöd för antagandet om hemvist eller särskild anknytning.